

ČEŠKI SOKOLARI AMATERI SLAVE ULAZAK SOKOLARSTVA NA UNESCO-VU LISTU NEMATERIJALNE BAŠTINE

Prošli tjedan, dvije češke tradicije koje promiču zaštitu takozvane "nematerijalne kulturne baštine" su dodane na UNESCO-v popis. Jedna od njih je tradicija koju dijeli i deset drugih zemalja diljem Europe, Bliskog Istoka i Azije. Sokolarstvo i u Bohemiji i u Moravskoj ima stotine godina tradicije i još uvijek ima sljedbenike i među profesionalcima i među amaterima.

Nešto ranije razgovarao sam s Bohumilom Strakom, potpredsjednikom Međunarodne udruge za sokolarstvo i očuvanje ptica grabljivica, koji je bio prisutan na nedavnom sastanku UNESCO-a u Najrobiju: "Ova je odluka bila vrlo važna za globalnu sokolarsku zajednicu. Prvi je put u povijesti svjetska kulturna zajednica prepoznala sokolarstvo kao metodu lova. Normalno, nominaciju na listu UNESCO-a dala bi jedna država, ali u ovom slučaju bilo ih je 11: četiri zemlje iz Europe, pet s Bliskog Istoka i dvije iz Azije. Nikada se prije nije dogodilo da se 11 zemalja udružilo u imenovanju kulturnog elementa na UNESCO-ov popis baštine."

Pročitao sam da povijest sokolarstva seže do prije nekih 4.000 godina, pa je očito na mnogo načina to kao što kažete, zajednička tradicija. Koliko daleko sežu korijeni češkog sokolarstva?

"Ovo je vrlo stara tradicija, starija čak i od egipatskih piramida. Neka nova otkrića navode da bi sokolarstvo moglo biti staro čak 7000 godina. Što se tiče Češke, znamo iz arheoloških nalaza da sokolarstvo u Bohemiji datira iz 5. stoljeća, dakle od prije 1.500 godina. Pronađen je i artefakt u blizini Praga, u selu Vinarice, isječak sokola s kapicom. Još jedan nalaz, u Moravskoj, koji datira iz Velikog Moravskog Carstva od prije gotovo tisuću godina: predmet prikazuje sokolara na konju. Taj nalaz koristimo kao simbol češkog Kluba sokolara."

Možete li reći da češko sokolarstvo u neku ruku ima koristi od mnogih srednjovjekovnih dvoraca širom zemlje koji prikazuju ptice grabljivice kao atrakciju?

"Zapravo, mislim da to doista nije tako. Registrirano je oko 500 sokolara, a samo oko 10 posto su profesionalci. Rekao bih da oko 50 sokolara profesionalaca u zračnim lukama osigurava upotrebu ptica grabljivica, što spašava živote, ili vode nastupe pred publikom. Ali, naravno, programi u dvorcima su u velikoj mjeri jedini kontakt koji šira javnost ima s ovim pozivom."

Kako je raditi s pticom grabljivicom i kako biste opisali odnos ptice i sokolara?

"Odnos je vrlo poseban: čak i ako se ptica uzgaja u zatočeništvu, genetski je još uvijek 'divlja'. Nije domaća životinja. Veza pruža ptici puno slobode: i uzbuđenje nije samo u tome hoće li ili neće biti uspješna u lovu, već u i tome hoće li se uopće vratiti! Ptica ne treba vlasnika, može živjeti bez čovjeka. Ali to je odnos obostranog poštovanja, kao i koristi."